

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
Dumineca 7 Decemb. st.v.
 19 Decemb. st.n.

Va esi joi'a si duminec'a.
 Redactiunea în
 Közép-utcza nr. 395.

Nr. 94.

ANUL XVI.
 1880.

Pretul pe unu anu 10 fl.
 Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
 de anu 2 fl. 70 cr.
 Pentru Român'ia 2 galbeni.

Dr. Iosif Hodosiu.

(Nasc. 28 oct. 1829 — † 9 dec. 1880.)

Non omnis moriar.

Horatiu.

„Pentru ce esti întristatu, sufletul meu, pentru ce me turburi?”

Așă me 'ntrebu cu psalmisul. Dar cine va veni să-mi răspunda, cine va veni să-mi console?

Crud'a cōsa a mortii, iēta, ne mai sdrobi unul din margaritar' nestimati din care eră compusa diadem'a naționala în memorabil'a epoca a renvierii nōstre.

S'au stinsu și se stingu unii dupa altii, lucēferii acelei epoce neuitate.

Barnuțu,
 Jancu, Ilarianu,
 Balintu, ne-au parasitu; nu se mai afla între noi.

Astadi înca ne abandonēza unu campionu înflacaratu al cauzei naționale.

Da! Dr. Hodosiu nu va mai lupta pe terenul naționalu. Și, multu a luptatu.

Dela fraged'a etate de ani 19, de când îl vedemu ca vice-prefectu în marea lupta pentru libertate, v'ē-ti'a lui a fost o lupta continua, o lupta neobosita pentru înaintarea atāt

materiala, cât și spirituala a poporului român. Veru de sânge cu nemuritorul Ilarianu, Hodosiu a fost frate de spada și frate de pēna cu acel'a pâna la ultimul espiru.

Ce coincidentia a naturei! Minunate sânt lucrurile Providētiei!

Doi veri, de acelesi sentimente, de acelesi talentu, nascuti ambii în mijlocul Cāmpiei transilvane, aparu deodata pe terenul naționalu, pe care lupta cu acelesi devotamentu în diferite colțuri ale patriei române în fine ambii isi dau ultim'a suflare în un'a și aceeași cetate!

Cerul a voitu, ca ei, și morti, înca să fia uniti!

Dar cine n'a cunoscutu pe Ios. Hodosiu? Cine n'a auzitu de numele lui, și astadi care român u-nl pronuncia cu pietate?

Zelul lui ca vice-comite al Zandrului, ținut'a-i ca deputatu în diet'a țerei, activitatea lui pe terenul literaru, i-au asigurat unu nume neperitoru în inimile tuturor românilor a-deverati.

Mai multu. A trebuitu ca cineva să convina în persōna cu Hodosiu, — pentru ca să-i pōta a-pretuii dupa meritu și ini-

Dr. Iosif Hodosiu.

m'a nobila, sinceritatea și franchetă'a, cu care întimpină pe fia-cine, simpatia ce ti-o însuflă și cu care te câștigă numai decât.

Inspiratu de focul sacru al naționalismului, precum strapare din toate afacerile sale publice, Hodosiu este același român verde și în cercurile private. La nici o ocaziune nimicu nu-l entusiasmă mai multu de cât ideea națiunii sale. În apropierea lui simțiai că sângele îți cerculeza mai iute prin vine...

Dup'atâte lupte, dup'atât'a activitate încordată, ce mirare, deca barbatul acest'a, înca în flăcările etății, ni se prezintă cu capul albu ca unu betrănu respectabilu! Ce mirare, deca astadi i vedemu mormântul?...

*

Ceremonia funebrala a fost demna de trecutul lui esemplaru.

Cum scie națiunea pretiui meritele lui Hodosiu, este evidentu și din împregiurarea, că comitetul Asociațiunii, îndata dupa încetarea din viața a defunctului, convenindu într'o ședință, la care participa 16 membri, a decisu în unanimitate ca înmormântarea să i se faca pe spesele Asociațiunii.

Așa onore distinsa obțineau și în strabun'a Roma barbatii cei mai alesi!

Ceremonia funebrala s'a schițatu deja în nr. trecut al acestei foi.

*

Dormi în pace umbra nobila, geniu eminentu, caracteru firmu, române adevratu!

Epitafiul teu este: *Non omnis moriar.*

Fia-ti țerin'a ușora!*

P. P.

Hiu, escu și sînt românii! **

Hu-spre-diece vécuri grele
Disparé-vor ca si eri,
De când mosii gîntei mele
Au cuprinsu aceste tîeri;
Si dela Traianu cel mare
Si pân' astadi, nencetatu,
Multe dîle de 'ntristare
Si de gloriei amu gnstatu.

Semēnt'ă cea latina,
Asiedata 'n resaritu,
Si-a facutu ici radecina
Si frumos a încolțitu.
Si prin viscoli de urgia
Steu'a dēnsei n'a apusu,
Ci luptāndu cu fortia via,
S'a 'naltiatu totu mai în sus.

Căci nu piere o natiune
Care are de 'mplinitu
O chiamare ce-i împune
Geniul seu fericitu;
Totu prin lupte cât de crunte,
Si 'mpilări fără parechi,
Isi redica lat'a frunte
Sentinel'a Romei vechi.

* Portretul pe care-l reproducem în nr. acesta dîn „Pantheonul Romanu” reprezintă pe scumpul nostru mortu în etate mî tinera.

** Din Albumul Macedo-Romănu.

Dela Tisa pân' la mare,
Din Carpati si pâna 'n Pindu,
Toti simtiescu acea chiamare,
Toti acelasi focu aprindu;
Si la vocea ei strabuna
Toti se 'nșpira si-o sustinu,
Si din câte părți resuma:
Hiu, escu si sunt Romanu!

Intr'unu cugetu si-o simțire
Ei gatescu unu viitoru,
Care pôte ca să 'nșpire
Fericire tuturor;
Si chiamarea minunata
Ce Traianu ne-a 'ncredintiatu
Se va 'ncunună odata
Cu triumful meritatu!

Iosif Vulcanu.

Aventuri literare.

(Urmare.)

Recensentul putea să aște și-o alta Don Chisiotiada în Omeru. El țice, că Marte lovit cu petr'a de Minerva cade

— si-acopere șapte juguri si com'a si-o 'ntierina.

(Il. c. 21 v. 407.)

Va să țica corpul lui Marte acoperea șapte juguri de pământu și strigă cât dece mii de omeni în resboiu (Il. 5 v. 859—860). Prin urmare deca am vorbi numai simplu materialminte și nu figuratu, Marte putea să aiba și o spada cu care să reteze unu colțu de munte. Dar recensentul ar trebui să scie, că nu traimu numai cu pane, făr' și cu *spiritu*!

Dar ce să alergămu prin țeri departate, prin lumea vechia dupa exemple! Eroii din povestile noastre arunca buzduganele lor grele de câte 99 măji cale de 9. poște! Copilul babei din poveste întorcēndu-se acasa își razima bătîl de casa, și bab'a d'odata simte cas'a plecāndu-se într'o parte. Atāt erā de cumplitu bătîl copilului! Ceva și mai interesantu și aprōpe identicu cu casul din Negriada. În o poveste d'ale noastre populare fōrte cunoscuta, o fēta de uriasu trage cu ferul plugului și reteza vērful Retezatului.

Alta fēta de uriasu ia în pōla pe unu omu cu plugu cu totu. Iēr ca contrastu, Petru Jiricelu se țeta al 12-lea capu al balaurului cu unu acu cu gamalia. *

Omeru, Ovidu, Claudianu și poporul romănu sînt ore și ei Don Quixotes? Dupa ideile dlui Marienescu așa se vede!

Cel ce are o „gramada de epopeie”, culegatoru de povesti, trebuiă să-si aduca aminte de toate aceste mai nainte de a-si invocă ajutorul — eruditului Don Quixotes, care precum seimu înca își admnase o „gramada de epopeie”, dar în urma se apucase și el de alte — *pelivanii*! A nou'a aventura!

Se pare că recensentul a cetitu cu unu reu presimțiu pasul din Negriada. unde se descrie *Uitarea* și locuința ei, căci ea, *Uitarea*, prē i s'a parutu mare și pōrt'a prē larga. În acel pasaglu se țice, că Negru și Cosinziana mergēndu în cealalta lume, în calea lor ajungu

La port'a mare, nēgra, cu totul de metalu,
Si-afat de nalta, larga, încat prin ale sale
Aripi nemesurate ne-atinsu ar trece-unu dealu.

* Gebrüder Schott: „Walachische Märchen” pag. 142
182—3.

Pazindu la pórta siede faptur'a négra, nalta,
Ca turnu uitatu de lume, la timpuri parasitu.

(Negr. 1 pag. 28.)

Marimea *Uitarei* și înnalțimea portii i s'au parutu
esagerate.

Omeru descriindu pe ciclopul Polifemu ȕice :

Erá teribilu monSTRU, si nu s'asemená

Cu-unu omu ce manca pane, fár' unni piscu silhosu

Din munti inalti, ce-apare din altele-osebitu.

(Odis. c. 9 v. 191—193.)

Iér despre regin'a Lestrigonilor ȕice :

Intrandu în dalb'a casa, aflara o femeia,

Cat piscul unei munte si toti se 'nfiorara.

(Odis. c. 10 v. 112—114.)

Pe Eris séu Discordia o descrie :

In ceru si-ascunde capul si calca pe paméntu.

(Il. c. 4. v. 443.)

La aceste s'ar puté adauge înca nenumerate esem-
ple din alti scriitori clasici. Preferu înse și me restringu
la Omeru, ca cel mai mare și mai vechiu clasicu.

În povestile nóstre înca se afla destule asemenea
esemple. Într'o poveste se ȕice că vèntul sède într'o
pescere mare de potu sé între șapte cetáti într'ens'a ! *
Zmeóicele, Scorpiu, Gheunoia s. a. monstri când urma-
rescu pe eroii din povesti alérge cu o falca în ceru cu
alt'a pe paméntu. Uriesii se înnalția pâna la stele.

În descântecele nóstre se ȕice, că bolnavul „se
plânge cu glasu mare pâna în ceru, și cu lacrimi pâna
în paméntu, și nime nu-l vedea, nici il audia“. **

O clasica imagine acést'a, dar dupa estetic'a dlui
Marienescu — o copilaria!

A ȕecea aventura!

Recensentul devine fórte nervosu când dá de câte
o hiperbola mai pronunziata. Așá când cetesce ver-
surile

Si cat se 'naltia cerul afara peste lume,

Atat aicea iadul s'afunda sub paméntu.

(Negr. 1 pag. 26.)

recensentul scóte unu țipetu fórte elementaru și co-
micu : „O paméntule! că mare esti în fóle!“ Se pune
apoi recensentul și mesura paméntul sé véda déca póte
sé cuprinda iadul, și afla că paméntul în osiele sale este
„numai de 1713—1718 de mile de lungu“. Avisu la
astronomi, că paméntul nu mai este rotundu, fára
lungu! Recensentul înse uita a ne spune, póte că nu
a terminatu înca cu mesurarea, cât este pâna la ceru?

Déca recensentul cetia la Omeru :

Atat s'afunda Orcul cat cerul de paméntu

(Il. 8 v. 16.)

séu déca scia ce ȕice Virgilu, care acést'a hiperbola a
lui Omeru o dupléza ȕicéndu :

Iér prin paméntu Tartarul

De dóue ori atáta se 'ntinde si s'afunda,

Cat prin eteru se vede d'aicea pâna 'n ceru.

(Aen. c. 6 v. 576—579.)

déca, ȕicu, recensentul scia tóte aceste, póte că eu
aflam iertare, dar atunci lumea erá în pericolu a nu
mai aflá nici odata nóu'a descoperire, că paméntul e
— lungu!

A unu-spre-ȕecea aventura i-o gratificámu.

(Va urmá.)

Ar. Densusianu.

* Ispirescu *Legende* part. II fasc. 1 pag. 15.

** „Buciumul Romanu“ 1878 nr. 3 pag. 135, 138 IV p. 178.

Amicul adevéruului.

— *Novela englesa.* —

(Urmare.)

— Máne-i luni și prim'a aprile. Tocmai timpu po-
trivitu. Așá dara mâne la șapte óre deminét'i'a vei în-
cepe rolul teu de graitoriu și sfteticul adevéruului, și
vei continuá fára curmare și esceptiune pâna în a opt'a
aprile, când apoi, cu ajutoriu adevéruului, te vei aflá
aședatu comodu în cas'a nebulilor, iér eu voiu avé dó-
rit'a placere a te vedé trasu în sacul strimtu și bine
dușuitu cu scalda . . .

Viliam surise cu îndoiéla, iér James în hohotu.

Amicii ajunsesera la capetul convorbirii lor și la
al stradei. Ei isi pofтира nópte buna și se dusera care
incatráu.

II.

Unchiul și matuș'a.

Viliam locuia la unchiul seu Ioan Morris și sor'a
acestui Maria. Améndoi erau niște individi fórte de
tréba și pentru averea lor frumósa — și cam vrednici
de iubit. Și — precum îndatinéza betránii — ei iubiau
ca pe copilul lor propriu pe Viliam al nostru.

Betránii se și culcasera, când orbecá Viliam cátra
casa. Apoi și el se culcă, și — adormi.

Sermanul, nici n'a visatu, că ce-l astépta mâne!

Deminét'i'a, când se sculá, aflá pe matuș'a sa ga-
tindu dejunul, iér pe unchiul seu cufundatu într'unu
jurnalu — în refectoriu.

— Buna deminét'i'a matușica draga! Bon jorno,
uncheșule, — ȕise Viliam întrându. Dar cum ve
aflati?

— Iéc' așá. Dar cum vorbesci tu, copile? Buna
deminét'i'a! — i taiá vorb'a matuș'a.

— Hm, hm! — isi curatá gátul uncheșul. Buna
deminét'ia, fetul meu!

— Dar cum ve aflati? — ve întrebai.

— Iéc' așá : și mai bine, și mai reu, și cam prin-
tre ele, — mormai betránul împingéndu-si ochelari
peste frunte în sus și privindu fára ei la Viliam.

Parea că e cu patru ochi.

— Dar tu? — întrebá betránul.

— Multiamu de întrebare, fórte bine, — gramușá
Viliam; — înse pe el — nu sciu ce — il dorea ca-
pul; și aducéndu-si aminte de parol'a data, iute se co-
rese : Totusi, nu me simtu nici eu bine, me cam dóre
capul . . .

— Ce? Te dóre capul? Pe tine? În vèrst'a ta? — se
scocoresce moșul depunédu jurnalul și cu mânilé pe
clicíuri redicându-se în picióre.

— O, bata-te norocul, pruncule! Ce ti-su junii de
astadi! Mei, eu în etatea ta nici nu sciam bine, déca
am capu séu ba, fiindu că numai când me periam, da-
deam de el — în oglinda . . . Ién, privesce-me, că eu
și acum süm mai haraboru decât vr'unu june dintre
voi . . . Așá dara?

— Așá o fi fost atunci; dar acum când mergi la
preumblare, nu ti-i de ajunsu numai o cárgia, — ȕise
Viliam suriđéndu.

Unchiul erá bine dispusu, dar la audiul acestor
cuvinte mai că nu cađu de pe picióre.

— Ce? Tu și începi a face batjocura din mine
omu betránu, — crașnesce moșnégul, — leganádu-se
în fotelul seu.

— Ba, ba, uncheșule. Dar nu-i așá?

— Eu vorbescu de fačia, prostolanule!

— Așá! Esti destulu de butușielu, la grumáđu
scurtu și grosu și la capu . . .

(Va urmá.)

S A X O N U

Calindarul septemănei.

Ziua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și serbatorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumineca	7	19	P. Ambrosiu Ep. M.	7 57	4 3
Luni	8	20	Cuv. Patapiu.	7 57	4 3
Marti	9	21	† Concep. S. Anei.	7 57	4 3
Mercuri	10	22	Mrii Mina și Ermog.	7 57	4 3
Joi	11	23	Cuv. Daniil Stelp.	7 57	4 3
Vineri	12	24	Par. Spiridon.	7 57	4 3
Sâmbeta	13	25	Măr. Auxentiu.	7 57	4 3

Perul falsu, corsetul, papucii.

Este cestiunea despre igien'a vestmintelor femeiesci și ceremu atențiunea gentilelor noastre cetitóre.

Mai tóte femeile au óre-cum unu fel de respectu superstitiosu cătra acésta moderna divinitate care se numește „Moda“. Cu tóte aceste este bine să recunóscemu, că estravagantíele și nebuniile modei, în timpurile din urma, au atinsu așa de 'nalte graduri, în cât amu puté socoti, că sântemu condamnati a asistá la unu carnevalu vecinicu.

Vom esaminá deci împreuna urmárite fatale ale imbrăcamintei moderne, asupra sânetății femeilor și juneló.

Primul lucru care se presinta vederei este unu munte de peru falsu, mai pretotindeni numitu chignons.

Acestu pretinsu ornamentu ascunde germenii unor otravi subtile cari transmitu, fára să banuiti, mulțime de bóle periculóse precum sânt oftic'a, versatul, tifosul, etc.

Acésta transmite are locu pentru cuvântul că perul ce se vinde în comerciú provine în generalu dela niște persóne secerate de mórte în puterea junetiei; dar la acésta epoca a vietii, mórtea nu este naturala și de ordinaru a fost ocazionata de bóle acute cari lasa în totdéuna unu ce contagiosu.

Numai din acestu punctu de vedere și ar trebui să ne convingemu, că întrebuintárea perului falsu este unu ačeveratu suicidu și că constituie unu pericolu permanentu pentru societatea în sinul căreia propaga cele mai redutabile bóle. Totu acestui usu se datoréza de multe ori invasiunea acelor numeróse epidémii cari deciméza popórele moderne; și ni se pare, că cei însarcinati a veghiá sânetatea publica ar face fórté bine să se ocupe de aceste mici dar fórté numeróse și variate cause și să puna unu capetu acestui comerciú infamú!

*

Unu altu obicei, pe care igien'a l'a gasitu în totdéuna detesabilu, este acela al corsetului, acésta cui-rasa a peptului femininu, care dá nascere mai la tóte bólele cari ataca orgánele respirațiunii.

Nu este óre de regretat, să vedemu atâte femei oneste și onorate în hidéndu-si tali'a și peptul în solđi, cum i spre a-si micșorá corpul?! Déca domnia-vós.ra, gentile cetitóre, ati cunóscé relele cauzate de corsetu, sânt mai multu de cât siguru, că ati blastemá pe inventatoru lui! E bine! presiunea corsetului o presce peptul de a se desvoltá în stae normala; diafragm'a, ficatul, stomacul, etc. sufera împreuna și de o potriua de acelesi desordini.

Sciu, din nenorocire, că predicu aprópe în de-

siertu; sciu bine, că mod'a valoréza așa de multu, în ochii multor femei, în cât énsasi logic'a faptelor rămâne disprietuita; cu tóte aste, fiindu că am luatú la seriosu rolul de medicu-ingeniosu, me simtu datoru a spune, cui va binevoí să me asculte, că consideru corsetul ca unu instrumentu omucidu!

Este anevoiosu a vorbi despre fia-care detalíu al costumului femininu așa de schimbatoru și diferitu. Me voiu margini să recomándu de-ocamdata numai evitarea relelor ce aretu.

*

Încalțamintea femeilor constituie póte cel mai însemnatu punctu asupra căruia datoru sânt să insistezu.

Femeilor le placu papucii strimti, ele ținú fórté multu să arete că au niște picórușe gentile, ver-cât aru sacrificá pentru acésta. Une-ori ele satisfacú cochetari'a chiar cu pretiul vietii!

Ca să corespunda cu cerintíele modei, cismarii au inventatu cele mai escentrice și mai estravagante forme: tocuri înnalte și ascuțite, aședate la mijlocul tălpei și mulțime de alte nebunii pe cari nici o epoca nu le-a mai cunoscutu!

Care este rezultatul acestor papuci anti-naturali?

Uitati-ve la femei când se preámbla. Vetí vedé unu mare numeru când schiopetându, când cu spatel și peptul pocite, când nu sânt ghibe. Uitati-ve la figurile lor. Vetí cetí niște dureri mari imprimare prin spasmul muschilor.

În calitatea mea de medicu, am vedutu multe femei victime ale modei și am fost isbitu de accidente cauzate: emfiseme (unu fel de gálciú), inflamațiuni ale periostului și chiar cari'a óselor metacarpului.

Credeti óre că aceste rele servescu de lectiuni adorabilei jumetáti a omenirei? Vai! câte bóle, abia vindecate, nu recadu din nou în primele rateciri! Ele prefera să indure tóte suferintíele din lume, să-si formeze niște picórușe monstruóse de mici cari să nu mai corespunda usului lor, de cât să pórté papuci comodi, potriviti cu form'a naturala a acestei importante párti a corpului!

Cugete înse seriosu la funestele consecintíe ce tē-resce mod'a dupa sine; și fia asecurate că, déca une-ori natur'a le dá picórușe cari nu parú a respunde esignteló capriciului femininu, nici odata papucii strimti și tocurile 'nalte nu vor puté să coréga acestu defectu.

Dr. I. S.

Literatura si arte.

„Amvonul“ redactatu de dl Iustin Popfiu, precum aúdimu, va aparé ierasi redactatu și de asta-data de dsa. Aflámu, că brosur'a prima s'a și pusú sub tipariu, și va aparé dílele viitóre. Dnii preoti de siguru vor primí cu placere acésta însciintáre.

Pomán Grue Grozovanul. Sub titlul acesta a aparutu în editu'a și din tipografi'a eredei lui Closius în Sibíu o broșurica de o cóla, ca literatura poporala. Pretiul unui esemplaru e 8 cr. Poem'a e ilustrata pe pagin'a titulara.

Musicalie nóue. La Taborszky și Parsch în Budapesta a aparutu: „Hét eredeti magyar dal“ de Szende Lajos. pretiul 1 fl.

Biserica si scóla.

Dieces'a Orádiei-mari dupa arondarea nóua este împartíta în 20 districte protopopesci, și anume în districtele de: Oradea-mare, Boros-Șebeș, Macou, Șimand, Șiría, Barcău, Lunca, Beiașu, Holodu, Crisú, Letá-mare. Vașadu, Supurul inferioru, Codru, Arđusadu, Eria, Madarasu, Careiul-mare, Someșu și Satu-mare. Estu modu s'a facutu abzáere dela împartírea vechia, în cât din

protopopiatele vechi de Farnașu, Lunca și Popesci s'au formatu două, adeca a Barcăului și a Luncei, protopopialul de pâna acum al Galșei s'a împărțitu în două și a.ume în cel de Șimandu și cel de Șirî'a, apoi districtele vechi de Codru și Ardudu s'au dismembratu în trei, anume în districtele de Supurul inferioru, Madarasu și Codru. Celălalte districte au remasu ca pâna aci afara de un'a séu alt'a parochia, care luându-se dela unu districtu s'a încorporatu altuia, despre ce se vor puté informá cetitorii nostri din Schematismul ce se va pune sub tipariu în zilele aceste. În urmarea arondărei acesteia, prin care s'a ușoratu multu administrațiunea diecesana, s'au numitu patru protopopi noi, și anume pentru districtul Luncei dl protopopu pâna aci de Popesci Antoniu Bonyi, pentru districtul Barcăului dl protopopu pâna aci surugatu de Farnașu Antoniu Gitta, pentru districtul Șiriei, dl parocu de Șirî'a Vas. Zsiros, și în fine pentru districtul Codrului dl parocu al Homoródelor Georgiu Marchisú.

Dieces'a Aradului. La Cilu, precum aflămu din „Bis. și Școl'a“, s'a sântitu cu mare solenitate biserice'a de nou zidita. Actul s'a sevêrsitu prin optu preoti, în frunte cu parintele protopresbiteru tractualu Constantin Gurbanu, ca delegatu spre acést'a de către Pr. SSa parit ele episcopu diecesanu Ioan Mețianu. Cântările le-a executatu școlarii din Buteni sub conducerea învețatorului lor Geo.ge Popovicú, iêr dl protopresbiteru ținú o cuvântare ocașionala. Proprietarul Cilului Iosif Almásy a daruitu pentru edificarea acestei biserici 200 fl.

Catedr'a de limb'a româna la gimnasiul din Lugoșu. Comitatul Carașu în ședinț'a sa din urma, considerându că în archigimnasiul din Lugoșu majoritatea studentilor e româna, a decisu a sistemisá cu léfa de 700 fl. la acelu gimnasiu o catedră ordinaria de profesoru de limb'a româna, și și-a substernutu decisiunea în privinț'a acést'a la ministeriul de culte și instrucțiune publica.

Societati si institute.

Asociațiunea transilvana. Cetimú în „Observatoriu“: După adunarea generala dela Turda, comiteul Asociațiunii a ținutu pâna acuma cincî ședinție bine cercetate, din cari nici una nu a fost mai scurta ca de trei ore. Între afacerile curente, câteva afaceri de interesu comunu și nici decum ușore de regulatu, detera ocașione la discusiuni lungi. Așá de es. multiplele mesuri cari trebuie sé se ia de pe acum relative la esposițiune, facu grija mare. Decisiunea adunării generale de a se ridicá odata, după 16 ani, monumentul lui Andreiu Muresianu, este în periculu de a nu se puté executa la terminu, din lips'a unei sume corespunzătoare. Cei mai multi adeca sânt de opiniune, că cu 5—600 fl. nici sé pronunčiámu cuvântul „monumentu“, la care sum'a minima ce s'ar cere, ar fi 2000 fl. Tacele dela membrii Asociațiunii intra cu atât mai anevoia, cu cât cererile nenumeraților tineri dela școlá și d'la profesiuni pentru ajutorie se înmulțescu pe fiecare anu. Pentru literatura nu se pôte face mai nimic. Scurtu, precum observaseramu și alta-data: se fia venitul cât este capitalul și nici în acelu casu nu s'ar coperi nici a deca parte din lipsele cerute neaparaú pentru înaintarea în cultura. Déca nu intra tacele dela membrii, comiteul pôte sé ajunga pré ușoru în pe.plesitatea de a se întrebá: Pentru cine sé se publice fôia „Transilvani'a“ dela 1 ianuarie înainte? Déca nu voimú sé facemú noi nimicú pentru cultur'a și literatur'a nóstra, nu cumva străinii sé ne aduca mur'a în gura? Vre-o 5—6 desparțeminte isi facu datori'a, celălalte pa.e că nici nu aru esistá. Publicându-se pro-

cesele verbale îndata în primii numeri ai „Transilvaniei“, se va cunoșce care cât a facutu.

Societatea „Români'a Juna“, care cu anul acést'a intrá într' al doile deceniu al esistenței sale, în ședinț'a sa din 27 nov. 1880 și-a alesu noul comitetu pentru anul administrativu 11 în modul urmatoru: st. fil. Basiliu Damianu președinte; stud. techn. Dumitru Bratianu vice-președinte; stud. techn. Emilian Popovici secret. al corespund. germ.; stud. jur. Dumitru S. Stefanu, secret. al coresp. române; stud. fil. Dionisiu Fagarasianu, cassieru; stud. fil. S. Halitía, controloru; st. jur. Mateiu Voilean, bibliotecariu; o comisia literara constatátore din: Dumitru Onciul cand. fil., Eusebiu Simionovici Venti stud. jur.; Ioan C. Pantú, stud. fil.; Ciril Vulcanu stud. jur.; Trodor Bota stud. med.; o comisia reveđetóre constatátore din Steriu N. Căurcu dr. med.; C. Radulescu stud. med.; Emiliu Codru-Dragușianu stud. med.

C e e n o u ?

Împeratul s'a superatu pe vienesi. Amu împarteșitu și noi, că industriasiu din Viena au luatú în nume de reu, că curtea a comandatu din Paris mobiliarele necesarie la însuratórea moștenitorului de tronú Rudolf. Vienesii lacomi de bani au inscenatu o adevêrata învizițiune în urmarea acesteia, și s'a constatatu apoi, că numai puține obiecte, cari nu se puteau capetá la Viena, s'au comandatu dela Paris. Dar învizițiunea indiscretá produse și altu ceva. Și anume Maj. Sa însciințá municipalitatea, că curtea nu va luá parte la serat'a din teatrul de opera, ce s'a propusu a se arangá cu ocașionea nuntii, ci doreșce ca banii sé se deie pentru saraci, la care suma din partea sa, cât și din a mirelui adauge câte 20.000 fl. Senșațiunea ce s'a produsu în Viena în urmarea acesteia nu se pôte descrie.

Vênátore în Transilvani'a. În muntii dela Gorgény în Transilvani'a se pregatesce unu teritoriu de vênátore de ursi pentru moștenitorul de tronú Rudolf. Castelul de acolo se renovêza, în parcu se facu fântâni saritóre, și în lacu se așêza pesci și bróșce țestóse. Padurile se împartu în table vênátorești și se cladescu două pavilóne de vênatori.

Dieta. Camer'a deputatilor, în ședinț'a de luni, a primitu prin desbatere speciala legea de transportu pe calea ferata și pe apa, cu adausul, ca aceea sé intre în vigore la 1 aprile viitoru. Apoi se desbatuta petițiunile, dintre cari inse numai aceea a orașului Agrî'a stêrnit discusiune mai viua; orașul Agrî'a adeca, nemulțamitu cu complanarea afacerii Seemann cu stégul țerei, a cerutu investigațiune nóua. Raportorul Vécsey raportá, că o investigațiune nóua nu este necesaria: inse stâng'a estrema combatú prin Helfy, Csauády și Szederkényi, propunerea acést'a, și Komjathy facu propunerea, ca actele sé se depuna la birou. Tisza respunse, că nu este necesariu sé se faca acést'a. Însedar. Desbaterea nu se încheiá, ci se continuá și în ședinț'a de marti. Din oposițiune mai vorbira Ugron. Orbán, Kende, Szilágyi, Hermann: din partid'a guvernamentalá Jókai, și în fine propunerea lui Komjathy se respinse cu 177 voturi contra 96. În ședinț'a de mercuri s'a desbatutu proiectul de lege rel'ivu la contingentul de recruti pentru anul 1881. Thaly, în numele stângei estreme, declará că aderinții unei armate independente unguresci nu potú votá acést'a lege, și mai ales cele întêmpilate în timpul de curénd clatinara încrederea partidei în armat'a comuna. I respunse Baross, accentuându că acusele aduse contra armatei comune nu sânt de natur'a a întari armoni'a ce ar trebui sé esiste. Orbán asemene nu votá proiectul de lege, care inse s'a votatu de către majoritate. Ministrul Sza-

păry respunse la interpelațiunea lui Madarász în privința colonistilor din Novosela, dicându că a datu îndrumare direcțiunii bunurilor erariale spre a se îngriji de ei. Ugron interpelă în caus'a concesiunei date secuilor d'a ferbe rachiu cu caldare mica. În ședința de joi s'a desbatutu proiectul de lege relativu la organizaarea curții de compturi, despre administrațiunea acesteia și despre controlarea datorilor de statu. La desbaterea speciala Mocsáry combatu, ca președintele curții de compturi să aiba rangul de ministru și plata așa mare; și nu recunoscă necesitatea postului de vice-președinte, căci ori care consiliaru pôte implini funcțiunea acésta. Prileszky respunse că proiectul voiesce să faca independentu postul de președinte, de aceea e numitu pe viétia; încât pentru postul de vice-președinte, care până acuma s'a suplinitu prin unu consiliaru, e necesariu ca în absința președintelui cineva să fía respunșetoru, deci numai titlul se va schimbá. Dar cas'a votá proiectul așa precum se presintă. În fine se decise, ca să nu se țina ședința meritoria până la 10 ianuarie. — *Cas'a magnatilor* asemenea ținú ședința în ziua acésta, în care se decise ca încă să se țina o ședința și apoi să fía ferii până în 10 jan.

Atentatu în contra dlui Ion Bratianu. Din Bucuresci ne veni o scire, pe care toti românii vor ceti-o cu indignațiune. La 14 decembre dl Ion Bratianu, dupa terminarea cuvântării sale eșindu din camera, a fost atacatu de unu individuu numitu Petraru, carele voi să-i infiga cuțitul. Dl Bratianu înse îl apucá de brațiu, și astfel cuțitul trecându prin paletot, petrunse numai până la peptu; urmă apoi o lupta de câteva secunde cu atentatoru și dl Bratianu fu ranitu ușoru la capu și la brațiu. Într'aceste deputatul Goga alergá acolo și lovi cu bastonul seu în capu pe atentatoru, încât acela scapá cuțitul din mâna. Mai multi deputati și ușierii sositi întru ajutoru arestara pe atentatoru. Cuțitul are unu taișu de 20 centimetri lungu. Ran'a dlui Bratianu nu e periculósa; totusi medicii i recomandara a nu eși câteva zile din odaia. În ziua următoare senatul și camer'a își esprimara indignațiunea lor asupra atentatului și alesera o comisiune care să felicite pe dl Bratianu la scaparea sa. Autoritatea a facutu mai multe arestări, căci atentatoru a marturisitu, că el a îndeplinitu mandatul unei conjurațiuni secrete, care — dupa cum luasemu și noi notiția — a scrisu mai de multu o epistola anonima dlui Bratianu, amenințându-l cu mórtea. Dupa miédiași la 4 óre s'a facutu o imposita demonstrațiune, mergendu mai multe mii de cetățeni la domiciliul dlui Bratianu, carele aparú în ferésta și mulțami poporului care îl aclamá cu entusiasmu. Petraru este impieगतु al ministeriului de finanțe.

Agenti secui în Români'a. În ședința din urma a comitetului Societății secuiesci din Budapesta, Ladislau Horváth a facutu propunerea, ca Societatea să aléga agenti séu barbati de încredere în tóte orașele mai mari ale României, cari la autoritățile și consulaturile austro-unguresci de acolo să aperse interesele unurilor cari locuiescu pe acolo și tododata să câștigue legaturi comerciale; pentru organizaarea acestor agenture el a recomandat pe Ludovic Binder.

Din Blásiu ni se scrie, că viétia sociala acolo e foarte monotóna; dar se spera, că acésta monotonia se va întrerumpe acusi, căci tinerimea studiósa dela gimnasiu a obținutu concesiunea de a puté ține o ședința literaria publica. Corespundintele nostru își exprima dorința, ca și junimea clericala să póta ține atare ședința, care i-ar aduce multe folóse morale.

Cafea verde. Ministeriul de interne a emis unu cerculariu către autorități, tragându atențiunea acestora asupra cafei verdi, care în Ungari'a e foarte cautata.

Înse cafea verde nu se face, ci în străinătate, mai ales în Hamburg, Frankfurt și Brema negustorii o coloréza astfel ca să aiba trecere mai mare, de multe ori ei întrebuintéza spre acestu scopu colorii veninóse și astfel acésta cafea devine periculósa.

Scalâmbatorii limbei. Diuariul „Press'a” din Bucuresci recunósce ênsasi, că a esageratu, afirmându, că *generatiunea* de adi trecuta dela noi în Români'a nu s'a însemnatu decât prin scalâmbarea limbei române, căci în nrl seu de joi'a trecuta dice, că a lovit în pendantismul *unora* din transilvanii generațiunii actuale. E bine, în asta privința are dreptate. Dar același diuariu, care dascalesce cu unu aeru atât de autoritaru pe scalâmbatorii limbei, în nrl seu din duminec'a trecuta, voindu să laude pe o dama mórta în curénd, dice că aceea a fost o „femeia *eschisa*”.

Ratiociniu despre banii încursi la concertul împreunatu cu produțiune teatrala și dantiu, arangiatu de către studintii dela gimn. sup. gr. cat. de Beiușu la 8 aug. a. c. în favórea unui fondu pentru ajutorarea studintilor gimnastisi miseri în casu de morbu. 1) Sér'a la cassa a intratu 124 fl. 2) Dela fl. Sa dl episcopu Mihail Pavelu 5 fl.; fl. Sa dl episcopu Ioan Meșianu 5 fl.; Rvd. prepositu Ioan Corhanu 2 fl., Rvd. dl canonicu Paul Vela 2 fl., Silviu Rezeiu secretariu 1 fl., A. Antalu protopopu 2 fl., Ignatiu Papp secretariu 2 fl., Moise Bocșanu preotu în Curticțu 2 fl., Cristian Ioanu protopopu în Poceiu 2 fl., Ladislau Papp-Szilágyi conc. minist. în Budapesta 1 fl., Teodor Papp not. în Comlașu 2 fl., Stefan Cîrogariu adj. not. 1 fl., Vasiliu Corbu preotu în Bradetu 1 fl.; Andreiu Kálmán ingin. în Draganesdi 2 fl., Alesandru Bartsch aurariu în Oradea-mare 1 fl., Vasiliu Terebentiu preotu în Cocúba 1 fl., Acentie Gaita jude admin. în Fațetu și ved. Ecaterina Rezei nasc. Olteanu 5 fl., Timoteiu Miclea adv. în Cacova 2 fl., cinci calcîunari din Oradea-mare 1 fl. 3) Dl Gregoriu Mladinu teologu abs. a colectatu dela urmatorii: din comun'a-i natala, dl Nic. Petrila parocu 1 fl., Ioan Mladinu not. com. 2 fl., Gregoriu Mladinu teologu abs. 1 fl., Ioan Mladinu junior comerciantu 1 fl., Mitru Tolanu jude com. 40 cr., Ioane Motiu percep. com. 20 cr., Georgiu Muresianu economu 20 cr., Ioan Oprea 20 cr., Mihaiu Voluntiru 50 cr. Din comuna Curticțu: dl Moise Mladinu parocu 1 fl., Demetriu Tamașdanu 2 fl., Georgiu Radneanu 1 fl., Teodoru Negru econ. 1 fl. Din comun'a Totvaradia: Iosif Belesiu protopresbiteru 1 fl., Georgiu Damnu not. cerc. 1 fl., dșór'a Elena Damnu 1 fl., Nicolau Avramu invet. 50 cr. Din comun'a Soborsin: dn'a Elena Caba 50 cr., Ioan Popovicu 50 cr., dn'a Sofia Popovicu 50 cr., Panteleimon Teodorovicu 50 cr., Ioan Popescu not. com. în Nadabu 5 fl., V. Dragosfu, Valea-mare 60 cr., Vasiliu Sere inv. în Halalisu 50 cr., Iosif Popa din Troasiu 50 cr., Elisa Olariu, Capelnasiu 20 cr., Vincențiu Popescu Sorosag 40 cr., Ioan Dobosiu inv. în Nadabu 1 fl. Sum'a totala colectata de dl Gr. Mladinu 25 fl. 20 cr. 4) Au suprasolvitu sp. dl Iosif Romanu dir. dominalu 3 fl., cl. dl Ioan Buteanu prof. gimn. 3 fl., Mihail Dițiu 1 fl., I. Waltner comisariu în Nyiregyháza 3 fl., Gavril Cosma 1 fl., dn'a L. Károly 1 fl., Alesandru Beliczai jude admin. 1 fl., on. dl Teodor Ceontea prof. preparandialu 1 fl., Ales. Sabau teol. abs. 2 fl. Acestor marinișosi contributori subscrisii din partea comitetului arangiatoriu li votéza mulțamita publica. Din loteria a intratu 30 fl. Sum'a totala încursa 205 fl. 20 cr. La olalta 235 fl. 20 cr., din care suma estragendu spesele 99 fl. 20 cr., remâne venitu curatu 136 fl. Beiușu 13 decembre 1880. *Iuliu Pappfalvai* prof. gimn., *Teodor Bulcu* not. com. arang.

Necrologu. *George Fagarasianu*, judecatoru la tribunalul din Satu-mare, a încetatu din viétia la 1 de-

cembre; il plânge Aloisia Fagarasiănu nasc. Ţepeşu, ca soăia, cu fiii Ovidu și Elvira; Georgiu Fagarasiănu ca parinte; Ioan, Adolf, Iuliana, și Iosefina Fagarasiănu, ca frați și sorori; Catinca Ţepeşu ca sócra; Ioan Romanu cu soăia; Ioan Filipu cu soăia; Alesandru, Augustu și Aurelia Ţepeşu ca cumnati și cumnate și numerosi consăngeni.

Rubric'a permanenta. La Neutra se petrecu lucruri minunate. Servitorul dela poșta, Gyenes, a defraudatu unu pachetu în prețiu de 3000 fl., care înse s'a gasitu la el. Totu acolo s'a suspendatu în septemăn'a trecuta cassariul cassei oraşenesci; asemenea s'a suspendatu esecutorul de dare și unu pretoru. — *Advocatul dr. L. Granater* din Budapesta s'a împuşcatu în Strigoni; el a fost curatorul de massa al bancei populare cădute, și a fost invitatu de cătra judecatoriă să dea socôta.

Sciri scurte. Din scrierile lui Kossuth partea a două va aparé dălele aceste; acésta va conține evenimentele dela pacea de Villafranca pâna la septembrie 1860. — *In Zagrabi'a* în nôptea de sâmbeta spre duminica ierasi s'a simțitu unu cutremuru de pamântu. — *Deputatul Fabricius* a pațitu o mare nenorocire, căci studiându în bibliotec'a universității din Budapesta, a deschisu o ușa și în întunericu nevedându nimica a cădutu din etagiul primu în pivniția, el fu transportatu la clinica și se afla în periculu de viétia. — *Unu curcubeu frumosu* s'a vedutu sâmbeta în Budapesta, înse numai câteva minute, căci apoi a disparutu. — *Investigatiunea în afacerea Bartha* s'a suspendatu, căci în comisiune s'a ivitu unu conflictu; militarii au cerutu, ca investigatiunea comisiunii civile să fia publica, ceea ce s'a și admisu; înse militarii n'au permisu ca și investigatiunea comisiunii militare să fia publica. — *La Orosháza*, în Ungaria, dălele trecute a muritu președintele comunității israelite, și fiindu că nici unu rabinu n'a vinitu să-l îngrope, preotul ev. a ținutu o predicatiune. — *Tragerea loteriei în 15 decembrie*: Praga 49, 35, 68, 4, 81; Lemberga 25, 85, 62, 63, 74; Sibiiu 6, 44, 27, 13, 45.

Sciri din Români'a. *Cartea verde a României* s'a împarțitu joi'a trecuta corpurilor legiuitoare; ea conține 242 pagine și cuprinde actele diplomatice relative la luarea titlului de „Alteția Regala“, la revisuirea articolului 7 din Constituțiune, și la ficsarea hotarelor între Români'a și Bulgari'a. — *Cei trei-spre-diece elevi dobrogeni* au sositu vinerea trecuta la Iasi; între ei se afla unu turcu și doi tataru, toti sciu ceti și scrie bine românesce. — *Damele din Focsiani* organizéza o serata musicala, al cărei produsu va fi alaturatu la capitalul deja existentu pentru înființarea unei școli de meserii de fete sarace. — *Monet'a de argintu romana* în bucăti de 5 lei, batuta în monetari'a statului, s'a pusu în circulațiune la 9 dec.; monet'a presinta pe aversu eligi'a Domnitorului, ier pe reversu armele țerei. — *Numiri diplomatice* s'au facutu trei de curënd, dl dr. A. A. Beldimanu, cancelaru la consulatul din Sofia, s'a numitu atâtău secretaru la legațiunea din Viena; dl A. Lensiu, secretaru III la legațiunea din Viena, s'a numitu secretaru II la aceeași legațiune; ier dl V. Spiro Paul, vice-consulu în Budapesta, fu transpusu la Sofia. — *Domnitorul* cu ocașiunea aniversării luării Plevnei a primitu depeșe de felicitare dela imperatul Rusiei, dela marele duce Nicolae și dela principele Bulgariei, carele i esprimă recunoscint'a locuitorilor din Plevna. — *Tintuirea drapelului*, cari se împarțira la serbarea aniversării Plevnei, se facu în diu'a precedentă la palatu cu solenitate mare; primele ținte ale fia-cărui drapelu a fost batute de Domnul și de cătra Dómn'a. — *Episcopu* pentru eparchi'a Râmnicul-Nou Severin s'a alesu arhierul Bobulescu. — *Di CA. Radu*, de origine din Transilvani'a, care are unu institutu în

Galati, a dispusu a primi în institutul seu dela 1 sept. viitoru doi tineri musulmani, pe cari i va alege ministeriul. — *Asachi* este numele unei societăți sciintifice-literare ce s'a înființatu în orașul Pétr'a.

Cronic'a lunei.

Soci'a lui Thiers a muritu la Paris în duminée'a trecuta. Ea a fost de cinci-spre-dece ani când s'a maritatu dupa Thiers, carele deja atunce eră un istoricu renumitu. Ea a adusu la cas'a lui avere frumósa, și eră suprem'a ei desfétare d'a puté oferi barbatului ei comoditățile materiale. Dens'a eră fôrte retrasa, ma eră vestita ca sgârcita; de aceea a și lasatu avere considerabila, care va fi a surorii sale, afara de palatul și colecțiunile, cari vor fi ale Parisului. Înmomentarea fu démna de soăia unui barbatu atât de mare.

Să ne despartim! Acesta e titlu unei comedii nôue de Victorien Sardou și Emil Narjac, care s'a represintatu în septemăn'a trecuta la Paris și a facutu efectu mare, căci e plina de spiritu și are de subiectu un'a din cestiunea cari agita societatea francesă, adeca divortiul. Pies'a are și părți slabe, înse e atât de bine scrisă, încât auditorul fermecatu nu pôte decât să aplaudeze.

Regin'a Spaniei, precum se scrie din Madrid, se afla în stare binecuvântata. Nascerea următoare se calculéza pe lun'a lui august anul viitoru. Regin'a Maria Christina s'a cununatu cu regele Alfonso la 29 novembre 1879; la 12 septembrie an. c. ea a nascutu o princessa.

Catacombe nôue s'au descoperitu dălele trecute la Roma. Abatele de Louet a petrunsu pentru primăora în ele în apropierea portii San Pancrazio, și a gasitu cinci-spre-dece capele, cari în cea mai mare parte sânt decorate cu frescouri. În ele s'au gasitu și numeroșe morminte, și archeologii se potu așteptá la descoperiri interesante din timpul secolilor primi ai creștinismului.

O femeia cu barba a muritu în New-York. Acésta femeia eră nascuta la Pembroke, în 1824, și se numia Rebeca Westgate. Pâna la etatea de 44 ani avea numai pușin peru; a două și — dupa ce implini acesti 44 ani — se pomeni diminétia cu o barba fôrte mare, désa; în dălele următoare ea crescea din ce în ce, pâna când ajunse la o lungime de $\frac{1}{2}$ metru. Însedar nenorocit'a femeia întrebuintiá tóte unsoarele, pomadele, pentru a se debarasá de acestu ornamentu al barbatilor; ea nu putu de cât a trai cu acésta barba, care crescea mereu, în cât la mórte-i totu pepitul, pâna aprópe de glesnele picidórelor, eră acoperitu.

Fómetea în Armenia. În orașul Wan, din causa gerului care a nimicitu cu deseversire bucatele acestui anu, 10,000 de locuitori sânt fără pâne. Orașele Chowedan, Fiana și Culpa sânt lipsite de pâne. Unu spectacolu înspaimentatoru represinta stradele acestor orașe, prin cari se plimbu niște scheleti de ómeni, picându de slabiciune pe pietele publice, și dându sufletul în faci'a ómenilor, cari s'au obișnuitu deja la acestu spectacolu și trecu fără a bagá de séma pe cei în agoniá.

Sciri straine. *La Paris* a aparutu unu diuarium nou intitulatu: „Napoleon“, care e organu al principelui Jeronim Napoleon, și dorește revisiunea constituțiunii. — *Stabilimentele financiare din Paris* au refusat d'a luá parte la emisiunea noului imprumutu grecu, și astfel dispozițiunile resboinice ale Greciei se vor mări moderá. — *Camer'a olandesa* a votatu unu creditu de 6000 fl. pentru stabilirea de consulat olandese în Români'a. — *In casu de resboiu cu Greci'a*, Muclar pașa va comandá trupele turcesci; camer'a Greciei a ficsatu cifr'a armatei la 60,000 ómeni, care cifra va fi marita

pâna la 81,000 cu rezervele. — *Demonstratiunea navală* a costat, după calculul unui englez, sumă rotundă de trei milioane și jumătate fl. Cine le va plăti? — *Guvernul serbu* va propune în scurpina unu proiectu de lege pentru emanciparea jidanilor. — *Guvernul francesu* va vinde câteva din juvaerele coronei francesce, cari n'au valoare istorică, și va împărți preții lor, cinci milioane franci, între muzee. — *Guvernul grecescu*, la recomandarea puterilor straine, va începe negociațiuni nouă cu Turci'a. — *Poporatiunea Berlinului*, după datele cele mai nouă, se urca la 1.118,630, de cinci ani s'a sporit cu o sută cinci-deci de mii. — *Principele Bismarck* crede, că Europa nu trebuie să ia în timpul iernei acesteia nici o mesura în privința cestiunii grecesci, dar deca în aprilie său maiu viitoru p'ort'a ar refușă de a se conformă dorințelor Europei, Germăni'a ar favorisă adoptarea unei mesuri de constringere.

Logogriфу.

de Georgina F. Popa.

Beg, re, ho, jar, borg, guri, dru, na, mis, ca, luc, deh, di, on, le, li, pier, da, du, san, ti, la, tha, bab, a, dam, i, an, vi, un, a, le, sa, i, de, a, la.

Aceste 37 silabe dau 13 cuvinte, ale căror litere inițiale cetite de sus în jos dau numele unui aperatoru energicu al românismului sub timpul feudalismului; ier literile finale cetite de jos în sus, dau numele unui bar-

batu ilustru moldovanu, pe timpul renascerei literaturii române.

Însemnatarea cuvintelor :

1) Unu epitetu folositu în Angli'a la seculu frumosu; 2) unu poporu africanu; 3) unu astrono-nu elvețianu; 4) una insula în marea mediterană; 5) una insula în Archipelagul grecescu; 6) unu nume de dama; 7) unu nume barbatescu; 8) unu poporu al Europei; 9) unu cercu în Finlandia; 10) unu orașu în Spani'a; 11) unu teritoriu în Statele-Unite; 12) unu generalu francesu din seculu al XVII-lea; 13) unu pașă care a depradatu în mai multe rënduri Ardealul.

Terminul de deslegare e 9 ianuarie. Ca totdeauna, și de asta-data se va sorti o carte între deslegatori.

Deslegarea logogrifului din nr. 86 :

Valentinianu, Agamemnon, Seneca, Idumei, Lares, Ilie, Ur, Antoniu, Lațium, Emilianu, Sabii, Ascame, Nestor, David, Renan, Iliria.

Literele inițiale dau numele : „Vasiliu Alesandri“; ier cele finale, cetite de jos în sus, dau numele : „Andrei Muresanu“.

Bine l'au deslegatu dămnele și domnișorele : Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Anastasia Borca, Georgina și Matilda Popa, Mariți Lupanu, Elena Socanu, Aurelia și Leontina Colceriu Corabianu, Iosefina Popescu, Zoe Dimbu, Minodora Micșunescu, Amalia Ardeleanu, Eufrosina Popescu, Iulia Moldovanu, Maria Popoviciu, Anastasia Popu, și dnii Ioan Strimbeiu și Sever Barbu.

Premiul l'a câștigatu dșor'a Anastasia Popu.

Deschidemu prenumeratiune

la al șapte-spre-decele cursu anualu al „Familiei“, care va începe la 1 ianuarie 1881.

O fôia atât de vechia și atât de cunoscută nu mai are necesitate de programă lungă. Organu socialu ilustratu, și în a două linia beletristică, „Familia“ va tinde și în viitoru a-si îndeplini după putința chiamarea. Rugăm dar pe toti aceia, cari apretuiescu nisuintele noastre, și cari vor a susține și mai departe „Familia“, actualminte singur'a fôia ilustrată română, să binevoiescă a se abonă de timpuriu.

Condițiunile de prenumeratiune rămănu totu cele de pân'acuma, și anume : pe unu anu 10 fl., pe jumătate de anu 5 fl., pe unu patraru de anu 2 fl. 70 cr. (și nu 2 fl. 50 cr. cât ne tramitu unii;) iera pentru Romăni'a pe unu anu 2 galbeni, pe jumătate de anu 1 galbenu.

Cu asta ocaziune oferim pentru abonantii „Familiei“ următoarele favoruri estraordinare : Din scrierile redactorului acestei foi potu să-si comande cu prețuri fôte reduse aceste :

„Ranele Națiunii“ romanu în 3 tomuri, în locu de 3 fl. — 90 cr.

„Selavul Amorului“ romanu în 3 tomuri, în locu de 3 fl. — 1 fl.

„Novele“, trei tomuri, tomul primu și al doile, în locu de cu câte 1 fl. — cu câte 40 cr.; tomul al treile, în locu de 1 fl. — 25 cr.

„Poesii“, în locu de 1 fl. — 50 cr.

„Mirésă pentru mirésă“, comedie în 3 acte, în locu de 1 fl. — 20 cr.

Asemene se ofere :

„De unde nu este rentorcere“, romanu de Adrian Gabrielly, tradusu de Titu Budu, în locu de 1 fl. — 20 cr.

Dintre tablouri, mai avem portretul dlui Ion Bratianu, carele se pôte capetă în locu de 1 fl. — cu 20 cr.

Colectantii cari aduna 5 abonanti, capeta unu esemplaru, al șesele, gratuitu.

*

„Siedietorea“, fôia ilustrată pentru poporu român, va eși și în anul viitoru de două ori pe luna.

Prețiu de prenumeratiune este pe unu anu 2 fl., pe jumătate de anu 1 fl., pe unu patraru de anu 50 cr.

Carturarii poporului sânt rugati a respândi fôia acêsta între poporu, adunându-i abonanti.

Colectantii vor capetă după 5 abonanti, unu esemplaru, al șesele, în semnu de mulțamita.

Pentru poporu se mai afla de vëndare în editur'a „Siedietorei“ :

„Goronul lui Horia“, legenda de Iosif Vulcanu, edițiunea a cincea, prețiu unu esemplaru e 5 cr., dar mai puține decât 10 esemplare nu se espedeza pe poșta.

„Orfan'a Crișului“, tradițiune de Iosif Vulcanu, edițiunea a două, prețiu unu esemplaru e 5 cr., dar mai puține decât 10 esemplare nu se tramitu pe poșta.

Oradea-mare 6/18 decembre 1880.

Redacțiunea „Familiei“ și a „Siedietorei“.

Proprietaru, redactoru respundiatoru și editoru : IOSIF VULCANU.